

Menneskebillede og spiritualitet

Peter Ruge

Hvis det nu var sådan, at vi kunne mærke, at vi er forbundet med Kristus – det vil sige helt sikkert registrere, at det er sådan hér det føles, når denne levende bevidsthed gør noget ved os – ville vi så ikke med stor respekt værne om den erfaring og kalde den dyrebar?

Selvsagt forudsætter det, at Kristus har betydning i ens liv. Men hvis man nu har den tro, at Gud – Enheden – virker igennem hans levende bevidsthed, så vil man vel også tage det meget seriøst, når man kan mærke sådan en impuls og kunne sige: ”Der er reelt og udramatisk et sted i mit liv, hvor Gud giver sig til kende, så jeg umiddelbart kan erfare det.”

Det kunne dreje sig om kærlighedsfølelsen. Vi er ganske vist vant til at tænke på kærligheden som en følelse, der tilhører mit jeg. Men lad os nu antage, at kærlighed opstår som følge af en impuls, der kommer til os udefra – altså fra en kilde udenfor jeg-bevidstheden. Vi kan kalde kilden for ”Ånd”, for ”Kristus” eller mere alment ”højere bevidsthed”.

Hér har den vestlige kultur imidlertid et blindt punkt, som gør denne erfaring vanskelig at tage til sig. Også selv om man er et troende menneske.

Vores almindelige menneskebillede står i vejen. For det anerkender ikke, at Ånd kan være en reel erfaring, der kan registreres som en impuls til tanke og følelse – med kærligheden som et ligefremt eksempel. Vi tror at kærligheden tilhører jeget.

Ganske vist kender vi erfaringen af, at der opstår impulser i os, som har rødder udenfor jeg-bevidsthedens grænse. Men det gælder de vanskelige følelser og de instinkter, som vi har fælles med dyrene. Tag irritationen som et eksempel, hvis rødder rækker ned i den mest primitive voldelige aggression.

Vi har et langt stykke hen ad vejen god kontrol med, at disse fremmede impulser ikke får for meget magt. Vi skubber dem ud af bevidstheden, og holder dem på afstand i det store kompleks, som psykologien har beskrevet for os som ”det ubevidste” – det kollektive såvel som det personlige. Det ubevidste er en voldsom kraftkilde, og rummer den arv vi har med os fra evolutionshistorien. Så der er god grund til at holde den udenfor jegets grænse, for selv under rimelig kontrol er den stadig ophav til det meste af den uro og lidelse, der plager menneskeheden.

I vores almindelige vestlige menneskebillede er der altså plads både til en vågen og dagsklar jegbevidsthed, og til et ubevidst kompleks, der i det dunkle er ophav til de uroskabende impulser i vores liv – gode og lystfyldte såvel som destruktive.

Det blinde punkt er imidlertid, at vi ikke har en tilsvarende forestilling om, at der findes en højere bevidsthed eller Ånd, som er kilde til de positive og kreative følelser, der opstår i os.

Går vi nogle hundrede år tilbage var det indlysende for mennesker, at det forholdt sig sådan. Luther for eksempel er ikke i tvivl om, at Kristus, som er skjult i hjertets inderste, er ophav til alt, hvad der er godt og kreativt i hans indre liv. For ham er det ikke et spørgsmål om at være et godt menneske, men om at give plads til de gode – og guddommelige – impulser, og at udmønte dem i konkrete handlinger: ”Gud til ære og medmennesket til gavn”. Det gode i hans perspektiv er ”Åndens frugter” (jf. *Galaterbrevet* 5.22.)

Dybest set er det vel det, som de sidste fyrré års spirituelle bølge har været optaget af at formulere: at Ånd er levende virkelighed, og er ophav til impulser i vores sind.

Lad os nu overveje, at en nutidig kristen spiritualitet kunne have samme perspektiv, som Luther lever med, og tillige insistere på, at vi er genstand for Kristusimpuls i det helt almindelige liv med tanker, følelser og holdninger. At altså Kristus gør sig gældende som en impuls til at handle ordentligt og ganske enkelt venligt mod alle mennesker – ja alle levende væsner.

Den ene væsentlige følge af den erkendelse er en udvidet selvfølelse – altså en bevidsthed om at jeg ikke blot lever og handler på egne vegne, men også på Åndens. Vi er med andre ord to om mit liv – ikke kun ”jeg”. Der opstår en vis selvfølgelig ro i sindet ved at kunne læne sig ind i denne større og entydigt positive opmærksomhed. Der er der – altid! – uanset hvor godt mit jeg lykkes.

Den anden væsentlige følge af denne erkendelse har med meditation at gøre. For hvis denne tilskyndelse opstår i sindet, og den kommer fra Gud, så ligger det vel i sagens natur, at der samtidig står en dør åben mod levende Ånd.

Sagt på en anden måde, så mærker vi i selve den enkle impuls til venlighed Guds finger røre os. Og vil ikke denne berøring af det hellige være så både dyrebar og betydningsfuld, at den kalder til andagt og opmærksomhed – ind i det helt enkle?

Den andagtsfulde opmærksomhed kan have tre former:

- Jeg registrerer impulsen til venlighed, og husker den som Guds berøring
- Jeg registrerer impulsen og lader den omsætte sig til handling, vel vidende at den udtrykker et samvirke: Gud og mig – eller sagt på en anden måde: at Kristus kommer til verden
- Jeg registrerer impulsen til venlighed – og husker, at netop denne impuls - lige nu - står åben indad imod kilden – dvs. Kristus, - inden jeg omsætter den til handling.

Peter Rugeljuni 2017